

POROČILA

RIMSKI ŽGANI GROB IZ VELIKE LOKE PRI ŽALNI

VINKO ŠRIBAR

Anton Babnik, mlinar iz Velike Loke pri Žalni št. 13, je zadel pri izkopu kanala za vodovod spomladi 1955. leta na rimski žgani grob. Razen žare sta bili v grobu še dve keramični posodi in steklena čaša na nogi. Grobna jama je bila vkopana v ilovico 1 m pod današnjo površino ter pokrita s kamnito ploščo velikosti $70 \times 70 \times 8$ cm. Grob je bil na kraju, zvanem »Devci«, med potjo, ki vodi v »Zahribe« in njivo Jožeta Pajka iz Velike Loke pri Žalni št. 7, in sicer 50 m niže pod glavnim vodovodnim rezervoarjem.

Opis predmetov (tab. I, 1—4):

1. Žara, jajčaste oblike, izdelana iz rdeče pečene, fino prečiščene ilovice. Površina posode je zglačena in pobarvana temnordeče. Ustje posode je poškodovano. Premer ustja je 10 cm, dna 7,5 cm, premer največjega obsega 14 cm. Višina posode je 18 cm, vratu 2 cm, debelina ustja 0,7 in stene 0,4 cm.

Analogije: Ljubljana,¹ Drnovo,² Inzersdorf,³ Hilb-Niederdonau⁴ itd.

2. Fragmentiran krožnik iz rdeče pečene, fino prečiščene ilovice. Stene posode so pobarvane temno-rdeče. Premer ustja je 18 cm, dna 17,6 cm, višina posode 3,8 cm, debelina stene 0,4 cm.

Analogije: Zollfeld — Koroška.⁵

3. Keramična posoda iz črno pečene, fino prečiščene ilovice. Zunanja stena posode je zglačena. Premer ustja je 6,6 cm, dna 5,2 cm, največjega obsega 10 cm, višina posode 10,5 cm, vratu 2,5 cm, debelina stene 1 cm.

Analogije: Drnovo,⁶ Gleichs Dorf-Štajersko.⁷

¹ Bonis Eva, Die kaiserzeitliche Keramik von Pannonien, Leipzig 1942, T. VII, 3, poslej Bonis...

² Bonis T. VI, 10.

³ August Schörgendorfer, Die römische Keramik der Ostalpenländer Brunn 1942, T. 28, 359, poslej Schörgendorfer...

⁴ Schörgendorfer, T. 33, 421.

⁵ Schörgendorfer, T. 5, 73.

⁶ Narodni muzej v Ljubljani, inv. št. 1220.

⁷ Schörgendorfer, T. 23, 300.

4. Čaša na nogi, izdelana iz svetlozelenega stekla. Na 1,5 cm pod robom ustja tečeta vzporedno dve nizki plastični rebri. Premer ustja 7,5 cm, dna 5,3 cm, višina posode 10,5 cm, debelina stene 0,05 cm.

Analogija: Polhov gradec.⁸

Analogije iz Inzersdorfa in Hilba je opredelil Schörgendorfer na konec I. ali začetek II. stoletja n. e.⁹ Primera iz Ljubljane in Drnovega nista časovno opredeljena. Na konec I. stoletja n. e. je datirana tudi skodela iz Zollfelda,¹⁰ Virunuma ali G. Svete in posoda iz Gleichsdorfa.¹¹ Čašo na nogi ne moremo opredeliti, ker nam manjka primerjalno gradivo. Čaši iz Polhovega gradca spadata v isto oblikovno vrsto, vendar sta si z našo čašo zelo daleč po vseh ostalih lastnostih. Edino pravo primerjavo najdemo v katalogu A. Kisa,¹² za katero pa manjkajo podatki o lokaciji in časovni opredelitvi.

Ako se naslonimo na primerjalno gradivo, lahko grob iz Velike Loke pri Žalni postavimo časovno v drugo polovico I. stoletja n. e.

Vse 4 posode iz groba v Veliki Loki so po svojih oblikah precej tuje v domačem rimskodobnem keramičnem in steklenem gradivu. Schörgendorfer meni, da je za ta tip žare treba iskati izvor v latenu vzhodnoalpskega območja. Čeprav je oblika žare latenskega izvora, še vedno predstavlja izoliran pojav zaradi svojega nizkega cilindričnega vratu. Posodo št. 3 lahko imamo za eno najzgodnejših faz razvoja, ki ga je doživela pod Rimljani latenska posoda s cilindričnim vratom. Med našim keramičnim gradivom je zelo redka. Najdemo jo v inventarju iz Drnovega, vendar izdelano v veliko večjih merah, kot jih ima naš primerek. Krožnik (sl. 2) je izdelan po predlatenski predlogi.

Velika Loka je zelo oddaljena in odročna od rimske magistrale ter znanih antičnih naselbin. Zato ni izključeno, da imamo opraviti v tem primeru z lokalnim izrazom že predrimskega, če ne tudi predlatenskega prebivalca.

SUMMARY

Roman Burning-Burial Grave from Velika Loka near Žalna

When digging the canal for the water supply they found at Velika Loka near Žalna (to the East from Grosuplje) a Roman burning-burial grave. Besides the urn there were in the grave two ceramic vessels and a glass goblet on one foot.

Taking as aid the comparative material we can put the grave from Velika Loka in the time of the second half of the 1st c. A. D. Regarding the ceramic vessels from Velika Loka we can state that they are manufactured after patterns based on the La Tène tradition. Otherwise the material found is rather rare and strange among our ceramic and glass inventory from Roman times.

⁸ R. Ložar, GMDS 1938, 93, sl. 12 in 13.

⁹ Schörgendorfer, 152.

¹⁰ Schörgendorfer, 8.

¹¹ Schörgendorfer, 33.

¹² A. Kisa, Das Glas im Altertume, Leipzig 1908, Formentafel, 330, 331.